

TOPRAK REFORMU

Sözleşme anlamı ile toprak reformu, bir ülkedeki toprak dağılımının, ihtiyaç sahibi yurttaşlar (topraksız veya az topraklı köylü) arasında adalete uygun hale getirilmesidir. Toprak reformu yapılırken toprak parçalarının büyüklüğü ve verimliliği ile, işlenmesine gerekli araçların sağlanma olanaklarında göz önüne alınır.

Toprak reformu, toprakla insanlar arasındaki ilişkileri düzenlemek ve ülke ziraatına yeni bir şekil vermek için adalet prensipleri içinde ekonomik ve sosyal bir anlayışla devlet tarafından alınacak her çeşit hukuki ve teknik bütün tedbirlerin bir araya getirilmesi ve gerçekleştirilmesidir. Bu tedbirleri: büyük arazilerin belli bir miktarının üst kısımlarının istimlakıyla normal parçalar halinde köylüye dağıtılması ve "iktisaden yaşanabilir aile işletmeleri" meydana getirilmesi, çok parçalanmış edhis arazilerinin birleştirilerek istihsal uniteleri şekline sokulması, zirai ortakçılık ~~ve ziraat~~ ve zirai kiracılık usullerini kontrol altında tutarak ıslah olunması, toprak kullanma ve işletme sistemlerinin ayarlanması, zirai teknolojinin benimsenmesi ve geliştirilmesi, veraset ve intikal işlerine müdahale ederek arazinin parçalanma ve ufalanmasının önlenmesi gibi yeni, dengeli ve istikrarlı bir mülkiyet sâhrâktürü yaratılması ve zirai reform esasları içerisinde toprağın milli ekonomiye daha yararlı, rasyonel ve produktif (üretime dönük) işletilmesinin sağlanması şeklinde ifade edilebilir.

Toprak reformu çok yönlü bir konudur. Gerçekleştirilmesi basit değildir. Maddi ve mânevi yükü ağır, tatbikatı uzun zamana ihtiyaç gösteren bir mevzudur. Üstelik birde ferdi menfaatla sosyal menfaatin zıtlaşmasının denkleştirilmesi meselesi vardır. Fakat bütün bunlar hiçbir zaman toprak reformunun menfaatine getireceği faydalarla mukayese edilemez. Bir kere millet ekonomisi içinde normal aile işletmeleri yaratmak, köylüyü toprak sahibi yapıp, onun çalışma ve iş zevkini arttırmak, tarımda teknolojiyi yerleştirmek ve geliştirmek memleket ekonomisi ve sosyal refah açısından çok önemli şeylerdir.

Özellikle ekonomileri tarıma dayanan az gelişmiş ülkelerde toprak mülkiyeti düzeninde köklü bir değişiklik, bu ülkelerde ekonomik, sosyal ve siyasal düzenin değiştirilmesi için şarttır. Ancak sadece toprak mülkiyetinde bir değişiklikle ve topraklandırılan yoksul köylünün lehine gerekli donatım ve işletme sermayesi sağlanmadan ve ürününün değerlendirilmesi için pazarlama ve diğer tedbirleri almadan yapılacak bir toprak reformu gerçek hayatta istenilen sonuca ulaşmaya imkan vermemektedir. Bunun acı sonuçlarını birçok ülkeler kendi tecrübeleri ile görmüşlerdir. Yeni toprağa kavuşan fakir köylüler bu toprağı işlemek için sermaye ve teknik yardımdan yoksun kalırlarsa ya topraklarını gereği gibi işleyememekte veya pek çok durumlarda gördüğü gibi bu toprakları ya eski mülk sahiplerine veya tarımda yeni türeyen unsurlara tekrar kaptırmaktadırlar. Onun için işlediği toprağın mülkiyetine kavuşan köylünün, bu mülkiyet hakkından faydalanabilmesi için kendisine gerekli kredi araç ve gereçlerin sağlanması ve ürettiği malın pazarda muhakkak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bunlar yapılmadan yalnız toprak dağıtımı ile yapılacak reformlar uygulamada verimsiz kalacaklardır.

Toprak reformunun verimli ve dengeli uygulaması ~~tarımda~~ tarımda ağalık düzeninin yıkılmasıyla, feodal kuluntisi olan toprak sistemini tasfiye edecektir. Ağalık düzeninin tasfiyesi, geniş mülk sahiplerinin zararlı ekonomik, politik ve sosyal hakimiyetine son vererek tarımda geniş köylü kitleleri yararına hızlı bir kalkınma yolunu açacak ve demokrasinin yitirdiği daha köklü bir şekilde yerleşmesini ve işlemesini sağlayacaktır.

Toprak reformu topraksız ve az topraklı köylü kitlelerini toprağa kavuşturmakla, üretimi güçlerinin hızlı bir gelişmesi sağlanacak ve daha ileri bir üretim ilişkileri aşamasına geçilecektir. İşledikleri toprağa kavuşan yoksul köylüler layık oldukları bir hayat düzeyine varabilmek olanaklarına kavuşacaklardır.

Topraklandırılan çiftçilerin kredi, makina, pazarlama ve benzeri tedbirlerle desteklenmeleri, tarımda hızlı bir modernleşmeyi bu yoksul köylüler lehine gerçekleştirecektir. Bu şekilde açık ve gizli işsizlik geniş ölçüde azalacak, hayat seviyeleri yükselen köylülerin satın alma güçleri artacak ve iç pazar genişleyecektir.

Anayasamızın açık hükümleri toprak reformunun gerekçe ve gerekçesi olarak da açıklanan anlamda uygulanmasını gerektirir. 36. maddesinin 3. fıkrasında « mülkiyet hakkının kullanılmasında toplum yararına aykırı olamaz » kuralı vardır. Ayrıca Anayasamız bu genel hükümle yetinmemiş, tarım kesiminde yeni bir toprak mülkiyeti düzeninin kurulmasını 37. maddesiyle açıkça emretmiştir. « Devlet, toprağın verimli olarak işletilmesini gerçekleştirmek ve topraksız olan veya yeter ~~toprağı~~ bulunmayan çiftçiye toprak sağlama amaçlarıyla gereken tedbirleri alır. Kanun, bu amaçlarla değişik tarım bölgelerine ve çeşitlerine göre toprağın genişliğini gösterebilir. » Anayasa'da bütün bunları ilave eden 37. maddenin devamında « Devlet, çiftçinin işletme araçlarına sahip olmasını kolaylaştırır » denmektedir. Devletin köylünün işletme araçlarına sahip olmasını kolaylaştıracağı hükmü, Anayasanın sadece köylüyü topraklandırarakla yetinmeyip, ona tarım reformuyla ifade edilen desteklerin de sağlanmasını öngördüğünü göstermektedir.

Ama Anayasamızın topraklandırılan köylüler lehine gerekli tarım reformu tedbirlerinin alınmasını emreden asıl hükmü 52. maddede açıkça görülmür: « Devlet, halkın gereği gibi beslenmesini, tarımsal üretimin toplumun yararına uygun olarak artırılmasını sağlamak toprağın kaybolmasını önlemek, tarım ürünlerini ve tarımla uğraşanların emeğini değerlendirmek için gerekli tedbirleri alır ». Anayasanın bu anlayışı köklü bir toprak reformu kavramına ve Türkiye'nin gerçeklerine tamamiyle uygundur.

Toprak reformu konusunda çeşitli öneriler vardır. Memleketimizde sağcılardan veya büyük toprak ağalarının düşündüğü, toprak mülkiyeti düzensizliğine ve gelir dengesizliğine dokunmayan (aksine bunu artırarak olan) tarım reformu önerisinden, aşırı solcuların düşündükleri kolektif mülkiyete kadar giden şiddet tedbirlerini de ifade edebilmekte olan önerilere kadar öneriler vardır. Ortanın solunda (veya Sosyal demokrat) toprak reformu ise sağcılardan ve aşırı solcuların düşündüklerinden farklıdır. Ortanın solunda ~~kim~~ toprak reformunun gayesi, memleketimizin bozulmuş tarımsal işletme bünyesini düzeltmek suretiyle hem tarımsal üretimi arttırmak, hem de tarımda gelir dağılımındaki adaletsizliği önlemektir.

Oranın solunda yapılacak toprak reformunda; Devletinci elinde bulunan dağıtımda elverişli her çeşit toprak ile, büyük mülklerden, kanunla tesbit edilecek tavanın üstünde kalan topraklarla, bizzat çiftçilik yapmak suretiyle işletmiyenlerden kamulaştırılacak topraklar, topraksız ve az topraklı köylülere dağıtılacaktır. Aynı zamanda çok küçük parçalara bölünmüş toprak parçaları toplulaştırılmak suretiyle küçük aile mülkleri meydana getirilecek ve bütün bunlar toprak reformu kooperatifleri ile kooperatifleştirilerek rasyonel işletilmeleri ve devamlılıkları sağlanacaktır.

(KAYNAKLAR)

BİBLİYOGRAFİ:

1. Tarımda Düzen Değişikliği:
Doç. Dr. Z. Gökulp Mülâym, Ulusal basımevi, Ankara 1970
2. Türkiyede Toprak Meselesi
Doç. Dr. Suat Aksoy, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1969
3. Toprak Reformu
Hakkında Cavit Oral'ın konuşması
Cavit Oral, Türkiye çiftçi teşekkülleri Federasyonu yayını, Ankara 1965
(Yayın no 18)
4. Ansiklopedik Sözlük
Milliyet yayını Limited Şirketi,